

Jan Petter Myhre "skor seg" på rike kunder

NORGES ENESTE SKO-SKREDDER

– Føtter er sexy, sier Jan Petter Myhre (36), Norges eneste heltids skoskredder som årlig leverer 25–30 håndsydde sko til sin hemmelige og eksklusive kundekrets. Pris: Fra 7500 til 10 000 kroner, inkludert "kilometerservice".

For ordens skyld: Verken Imelda Marcos (kjent for sine 2000 skopar) eller Elton John står på kundelisten.

– Grunnprisen for et par skreddersyde sko ligger på 7500 kroner, røper Myhre. – Skal du ha skoene i f.eks. krokodilleskinn, stiger prisen med et par tusen – krokodillen skal også ha betalt! Ankelboots og støvler kommer fort opp i 10 000 kroner, avhengig av materialet – strutseskinn, krokodille, kenguru...

– Hva med steinbitskinn?

– Jeg kan ordne det, men anbe-

– Selv om overlæret er intakt, må man kaste dem når hæl og såle går i stykker. Mine sko har "kilometerservice" der sko og eier innkalles en gang i året til kontroll og eventuelle justeringer. Skoene får en levetid som gjør prisen mindre avskrekkende.

Jan Petters interesse for yrket våknet nettopp på grunn av en såle som røk, da han kjøpte et par Aurlandssko i 1981.

– Jeg byttet skoene i nye, som også gikk i stykker etter få uker. Jeg byttet dem nok en gang – og det skjedde igjen. Sålen holdt på

og arbeidet et år på verkstedet mitt. Han er født inn i bransjen, mens det for meg er mer en lidenskap.

– Sko-fetisjisme, med andre ord?

– Kall det gjerne det. Jeg var ikke mer enn syv-åtte år første gang jeg ble erotisk opptatt av foten, jeg syntes den var en veldig sensuell kroppsdel.

I 1993 registrerte Jan Petter seg som skoskredder, og i 1994 tok han det endelige steget fra reklamebransjen til skobransjen. Ved siden av har han jobbet mye som knivsmed, og sydd sine egne skinnklær.

– Hva er mest sexy på en damefot? Ikke den gyselige 70-talls platåmoten som nettopp har gjort comeback, vel?

– Høye hæler har et visst preg av pornoblad, synes jeg. Foten er erotisk nok i seg selv. Kvinner oppfatter den fortsatt ut fra forventninger som ligger innbakt i kjønnsrollen. Jo mindre, smalere og spissere foten er, desto mer elegant er den. Derfor presser kvinner ofte foten inn i sko som er for små.

Hver kunde sin lest

Myhre har erfart at kvinner velger sko som passer øyet heller enn foten og bytter sko oftere, ut fra rollene de skal fylle. Men er mer konservative og vil ha komfortabelt fottøy som passer til de fleste situasjoner.

– Men det er uvant når jeg spør dem om hvilken tåform eller hæl-høyde de vil ha.

Når Norges eneste skosnekker lager lest til en ny kunde, må den både sitte og stå når han tegner riss av foten.

– Kroppsvekten avgjør hvor mye foten "flyter ut" når han står. Risset sendes til en underleverandør i England, som grovdreier trelesten. Denne tilpasses ytterligere, og formen foredles frem til en kombinasjon av foten og skoen.

Om kunden ønsker en særlig avansert sko med brogue, wing-caps, bakkapper og ekstra tykke såler, vil det koste 1000–1500 kroner ekstra.

– Alt fra dansesko til sporty turnsko lages etter samme lest. Skal du derimot ha en turstøvel med plass til ragskocker, må jeg forme ut en ny lest.

– Blir man rik av å være skoskredder i Norge?

– Jo da, men ikke på penger. Jeg har friheten, pluss vissheten om at jeg skaper noe. Dessuten hevder de største skofanatikerne at man kan forlenge livet med åtte-ti år ved å gå med riktige sko...

FOTO: KAIA MEANS

Yrket skoskredder innbefatter egentlig tre yrkesgrupper: Lestmaker, nåtler og bunner.

Under: Årlig service fra en fagmann gir skoen mange års levetid.

REPORTASJE

TEKST: RAGNAR ASKELAND

Ordet "skoskredder" lyder som en oversettertabbe, der det egentlig skulle ha stått skomaker – som stammer fra engelske shoemaker eller det tyske Schumacher – "en som lager sko". De få gjenværende i profesjonen her i landet har for lengst gått over til å reparere sko fremfor å lage nye. Sånn sett må vel skoskredder være bortimot steindødt?

Nei da. Jan Petter Myhre (36), landets eneste utøver, spesialtilpasser den mest kresne fot og vel-spekke lommebok, med en leveringstid på drøyt fire måneder.

– Jeg laget 25–26 par i fjor og regner med å lage mer enn 30 par i år, sier han.

Det er en klar overvekt av menn blant kundene, deriblant dem som gjerne figurerer i finansidsskriftene. Men en skoskredder hemmeligholder kundekretsen like strengt som en psykolog, så vi får aldri vite om noen Røkke, Hegnar eller Kloster har skodd seg hos Jan Petters enmannsfirma.

faler det ikke. Overflaten mangler fasthet og passer ikke til sko. En kvinnelig kunde ville ha kopi av skaftestøvlene som var så populære på 70-tallet, de som gikk helt opp til kneet – med geiteragg!

15 års opplæring

– Skoskredderyrket innbefatter tre håndverksgrupper, forklarer Jan Petter.

– Først kommer lestmakeren, som tar mål av foten, risser og lager en trelest. Deretter overtar nåtleren, som står for modellering og søm av overlæret til skoen. Til slutt kommer bunneren, som strekker overlær med hæl-kappe og tåkappe over lesten og syr inn sidefôret.

Hos Englands fineste skoskreddere kreves fem års opplæring i hvert av disse tre håndverkene – så totalt prater vi om 15 år.

– Men kan man leve av dette i dagens Norge, når sko fra Østen importeres i hopetall, falbys på høstsalg og kastes igjen når tælen går og hælen svikter?

– Dagens sko er beregnet for å ha kort levetid. Hælen er hul, så man verken kan skjære, stikke eller file i den, og den er støpt sammen med sålen. Den ryker ofte når man skal ta av seg skoen. Alt går ut på at sko ikke skal repareres, mener Myhre.

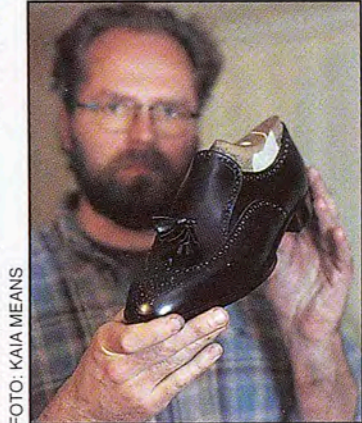

FOTO: KAIA MEANS

det siste paret, men overlæret ble som skurefiller. Da fant jeg ut at dette kan jeg gjøre bedre selv!

Foten – sexy kroppsdel

Jan Petter Myhre begynte som så mange andre, ved å demontere sitt interesseobjekt og finne ut hvordan det var satt sammen.

– Først laget jeg sko bare til meg selv, mens jeg jobbet heltid som grafisk designer. Jeanne Gundersen, skomaker i Operaen, inspirerte meg til å jobbe videre med håndverket. I '87 dro jeg til England og kjøpte sko hos familien Lobb, som har vært skoskreddere siden 1860. Visitten resulterte i varig vennskap. Den mellomste sønnen kom til Oslo